

Finansiell inkludering

Tilgang til finansielle tjenester
og eID

19.04.2024

Gry Nergård

Finansnæringens fokus

Finansiell inkludering:

Sørge for grunnleggende banktjenester i samfunnet

Kontoavtaler og betalingstjenester (finansavtaleloven § 4-1)

Effektive og sikre betalingsløsninger:

Fellesløsninger som BankAxept og BankID

Bidra til bekjempelse av økonomisk kriminalitet:

Antisvindeltiltak

Antihvitvasking og –terrorfinansiering (Hvitvaskingsregelverket)

Tilgang til eID

- Ikke et hovedfokus for bankene å legitimere kundene eller befolkningen utover å bidra til effektive og sikre betalingsløsninger
- BankID er ikke en banktjeneste - det er en eID-tjeneste
- Det er fullt mulig å få tilgang til banktjenester uten å ha BankID
- FinKn: banken må ha saklig grunn for å nekte tilgang til BankID

Bankene med viktig felles erkjennelse

Ikke alle er, kan bli eller vil forbli digitale

Vi kan derfor ikke snakke om «digital hele livet», men «inkludert hele livet»

Tilgang til grunnleggende banktjenester selv om du ikke er digital

Finansiell inkludering av ikke-digitale

Bransjenorm:

- Veiledning til kundene om bruk av bankens digitale løsninger
- Fullmaktsløsninger
- Analoge tjenester
- **Nærtjenestesenter?**

Finansiell inkludering av asylsøkere og flytninger

- Asylsøkere og flyktninger har krav på grunnleggende banktjenester
- Bankene skal forebygge og avdekke forhold med tilknytning til utbytte av straffbare handlinger (hvitvasking) eller med tilknytning til terrorfinansiering. «Kjenn din kunde» er et viktig element i dette arbeidet.
- Avveining: Tilgang til grunnleggende banktjenester er så viktig at bankene kan lempe på kravene til legitimasjon (foreta alternativ identitetskontroll)

Kundetiltak ved etablering av kundeforholdet

Krav etter hvitvaskingsloven § 12

- Registrere opplysninger om kunden
 - Navn
 - Personnummer/D-nummer eller annen entydig identitetskode
 - Adresse
- Verifisere de registrerte opplysningene mot «gyldig» legitimasjon
- Loven angir ikke hva som anses som gyldig legitimasjon

Hvitvaskingsforskriften § 4-3

Stiller krav til kvaliteten på legitimasjonsdokumentene. Bare legitimasjon av en viss kvalitet aksepteres.

- Utstedt av offentlig myndighet som har betryggende kontrollrutiner
- Fullt navn
- Bilde

Finanstilsynets hvitvaskingsrundskriv

Oppfyller kravene etter hvitvaskingsregelverket :

- Norske og utenlandske pass
- Norsk Nasjonalt ID-kort/ ID-kort utstedt av EØS-land
- Norsk førerkort
- Norsk bankkort med bilde
- Norsk utlendingspass (blått pass)
- Norsk reisebevis for flyktninger (grønt pass)
- Elektronisk legitimasjon etter hvitvaskingsforskriften §4-3 (4)

Hva med de som ikke har «gyldig legitimasjon»?

Unntak for sårbare kundegrupper i hvitvaskingsrundskrivet

Grunnleggende banktjenester:

- Bankkonto
- Bankkort uten bilde
- Nettbank
- BankID omfattes ikke

Hvordan håndtere dette i praksis?

Finans Norge med praktisk
veiledning til bankene

BankID til asylsøkere og flyktninger

- BankID er ikke en grunnleggende banktjeneste
- Må likevel ha «saklig grunn» for å ikke utstede (ifølge FinKn)

Vanskelig for bankene fordi:

- Hvitvaskingsregelverket
- BankID-regelverket gjelder i tillegg

Krav til bankenes undersøkelse og kontroll i BankID-regelverket

- Personlig fremmøte første gang
- Gyldig norsk eller utenlandsk pass eller norsk nasjonalt ID-kort
- Andre dokumenter som etter en konkret risikobasert vurdering anses som gyldig legitimasjon med samme sikkerhetsnivå som norsk pass
- Bankene må selv foreta en risikobasert vurdering (vurderingen må også ta med forpliktelsen overfor de andre bankene – derfor tolkes den strengt – feilutstedelse kan medføre erstatningsansvar overfor andre banker)

Fremtidens eID

- Alle er enige om at ID-forvaltningen skal ligge hos offentlig myndighet
- Staten bør ha ansvaret for at alle har en eID på det sikkerhetsnivået de har behov for (jf også nasjonal eID-strategi)
- Staten kan stille krav til privat tilbyder mht produktet eID
- BankID kan i dag ikke tilby eID til alle, blant annet pga hvitvaskingsreglene
- Det jobbes med å etablere bankuavhengig BankID

